

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

Допущено до захисту  
Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_  
“ (підпис) ” 2019 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА  
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 073 Менеджмент

на тему: «Управління конкурентною позицією підприємства»

**Виконавець:**  
студент факультету економіки та  
управління підприємництвом  
Сливка Валентин Сергійович\_ /підпис/

**Науковий керівник:**  
к.псих.наук  
Осичка Олена Василівна - /підпис/

**Одеса 2019**

## ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНОЮ ПОЗИЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА	4
1.1. Сутність поняття "конкурентна позиція" підприємства	4
1.2. Управління конкурентною позицією підприємства	10
1.3. Методи оцінки конкурентної позиції підприємства	16
РОЗДІЛ 2. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНОЮ ПОЗИЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА	23
2.1. Аналіз розвитку сільського господарства України	23
2.2. Загальна характеристика та аналіз фінансового плану ПП "ВКП "Каро"	35
2.3. Оцінка конкурентної позиції ПП "ВКП "Каро"	41
2.4. Розробка заходів щодо удосконалення управління конкурентною позицією ПП "ВКП "Каро"	44
2.5. Оцінка конкурентної позиції ПП "ВКП "Каро" після заходів	52
ВИСНОВОК	54
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	55

## ВСТУП

В умовах загострення конкуренції підвищеної уваги потребує управління конкурентною позицією підприємства, та, як результат, формування переваг, що вигідно відрізняють від конкурентів. Отримання прибутку, збереження або збільшення ринкової частки, виконання зобов'язань перед споживачами та державою безпосередньо залежить від ефективності управління конкурентною позицією підприємства, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ формування конкурентної позиції підприємства та застосування отриманих знань для укріплення конкурентної позиції ПП "ВКП "Каро".

Завдання дослідження:

- вивчити сутність поняття "конкурентна позиція" підприємства та визначити методи її оцінки;
- проаналізувати розвиток сільського господарства України;
- запропонувати заходи щодо удосконалення управління конкурентною позицією підприємства.

Об'єктом дослідження є ПП "ВКП "Каро" – сільськогосподарське підприємство, що вирощує зернові, бобові культури та насіння олійних культур.

Предметом дослідження є процес управління конкурентними перевагами підприємства.

Методи дослідження, використані в роботі, включають: метод абстрагування та групування (для уточнення сутності поняття "конкурентна позиція підприємства"), модель п'яти конкурентних сил М. Портера (для аналізу розвитку сільського господарства); метод попарних порівнянь (для встановлення значущості факторів конкурентоспроможності), методику фінансово-економічного аналізу.

Інформаційну базу дослідження становлять сучасні наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, матеріали періодичних та електронних публікацій, законодавчі акти та нормативні документи України, дані статистики.

## ВИСНОВОК

Пропонуємо трактувати конкурентну позицію підприємства як його положення на ринку відносно найближчих конкурентів, що досягається шляхом формування ним конкурентних переваг, відповідає його результатам діяльності та є результатом реалізації певної конкурентної стратегії. Серед різноманіття методів оцінки конкурентної позиції підприємства слід віддавати перевагу таким методам, що найбільше враховують його особливості та особливості галузі, характеристики споживачів та ринків збуту. Більш обґрунтованим є використання методів комплексної оцінки, оскільки містить багатобічний аналіз діяльності підприємства та його конкурентів, а також експертні методи, як такі, що дозволяють оцінити якісні фактори впливу на його конкурентну позицію.

Сільське господарство України є одною з найбільш важливіших для країни галузей, оскільки виробництво сільськогосподарської продукції сьогодні є основним джерелом надходження валюти в Держбюджет й складає приблизно 12% ВВП. Останні роки сільське господарство є одним з найбільш рентабельних видів діяльності в Україні, та об'єднує більше 75 тис. виробників. Найбільш важливою конкурентною силою у сільському господарстві є вплив діючих конкурентів, що являє собою певну загрозу для бізнесу, оказує суттєвий вплив на рівень його конкурентоспроможності та змушує виробників шукати шляхи укріплення конкурентної позиції на ринку.

Для укріплення конкурентної позиції підприємства в роботі запропоновано розпочати впровадження системи точного землеробства, а саме ввести систему паралельного водіння, а також організувати збір даних щодо виконаних операцій. Впровадження сучасної технології дозволить зменшити витрати посівного матеріалу, засобів захисту рослин, добрива та палива, а також підвищити урожайність. Пропоновані заходи окупляться вже за перший сезон її використання, а також дозволять укріпити конкурентну позицію підприємства.

**СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ**

1. Акофф Р. Планирование будущего корпорации / Р. Акофф: пер. с англ.; под ред. В.И. Данилова-Данильяна. – М.: Прогресс, 1985. – 327 с.
2. Алексеева Т.І. Формування стратегії зміцнення конкурентної позиції машинобудівних підприємств Харківського регіону // Економіка і суспільство. - №9. – 2017. – С. 331-337
3. Балабанова І.В. Управління конкурентною раціональністю: теорія і методологія // Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. к.е.н. за спец. 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами. – Донецьк, 2009. – 39 с.
4. Бюджет-2019 для аграріїв — продовження казочки "Лисиця та журавель" // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/10/19/641745/>
5. Василенко В.А. Аспекти формування конкурентних позицій підприємств в сучасних умовах // Проблеми системного підходу в економіці: зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2014. – Вип. 47. – С. 36-40.
6. Величезну кількість дрібних сільгоспвиробників офіційно не залучено до виробництва // Світове Українство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainworld.com/index.php/social/item/3433-velicheznu-kilkist-dribnih-silgospvirobnikiv-ofitsiyno-ne-zalucheno-do-virobnitstva>
7. Герасимів З.М. Проблемні аспекти розвитку сільського господарства // Економіка і суспільство. - №9. – 2017. – С. 162-165.
8. Гораль Л.Т. Кількісна оцінка конкурентних переваг підприємства // Устенко А.О., Перезовова І.В., Малинка О.Я., Писків Г.І // Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. - № 1(13). - 2016. – С. 62-71.
9. Гречкосій І.Д., Осичка О.В. Розробка стратегії розвитку підприємства шляхом підвищення інвестиційної привабливості / І. Д. Гречкосій, О. В. Осичка // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць;

- ОНЕУ. – Одеса, 2018. – № 65 (1). – С.79-86
10. Дані щодо балансу основних культур // Сайт українського клубу аграрного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ucab.ua/ua/doing\\_agribusiness/agrarni\\_rinki/zernovi](http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/agrarni_rinki/zernovi)
  11. Діденко Є.О., Даниленко А.К. Процес досягнення підприємством конкурентних переваг // Ефективна економіка. – №11. - 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5265>
  12. Єлець О.П. Сутність та взаємозв'язок категорій теорії конкурентоспроможності // Глобальні та національні проблеми економіки. - №16. – 2017. – С. 315-318
  13. Індекс цін на сільськогосподарську продукцію // Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/agroprice/2019/>
  14. Інформація щодо динаміки сільського господарства // Сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
  15. Карлофф Б. Деловая стратегия // под науч. ред. В.А. Пер. с англ. / Б. Карлофф. – М.: Экономика, 1991. – 239 с.
  16. Кирчата І. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства в глобальному середовищі: моногр. / І. М. Кирчата, Г. В. Поясник – Харків: ХНАДУ, 2009. – 160 с.
  17. Квятковська Л.А. формування моделі оцінки конкурентної позиції машинобудівного підприємства / Квятковська Л.А., Кулінічев П.К. // науковий вісник Херсонського державного університету. - № 6. - Ч. 2. – 2014. – С. 183-188
  18. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / С. М. Клименко, О. С. Дубова, Д. О. Барабась [та ін.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 527 с.
  19. Косянчук Т. Ф. Діагностика конкурентного потенціалу підприємства //

- Наукові записки. Серія Економіка. - №23. – 2013. – С. 51-54
20. Котлик А.В. Дослідження сутності ключових понять теорії конкурентоспроможності підприємства та зв'язків між ними / А.В. Котлик // Управління розвитком. – 2011. – №4. – С.135-136.
  21. Кублікова Т. Б. Управління інноваціями: теорія та практика: навчальний посібник / Т. Б. Кублікова. – Одеса: Астропринт, 2014. – 236 с.
  22. Кублікова Т. Б. Інституційні інвестори : основні чинники розвитку / Т. Б. Кублікова // Схід. – 2008. – № 6(90). – С. 26-29.
  23. Кузнецова І.О. Карпенко Ю.В. Планування діяльності підприємств: структурний аспект (Монографія) / Ю.В. Карпенко, І.О. Кузнецова // Монографія. – Одеса: Атлант, 2012. – 209 с.
  24. Кулешова Н. В. Модель ідентифікації конкурентної позиції туристичних підприємств (на прикладі Харківської області) / Н. В. Кулешова // Вісник ТНЕУ. – 2012. – № 2. – С. 121 – 129.
  25. Кулінічев П.К. Оцінка факторів впливу на конкурентну позицію підприємства/ П.К. Кулінічев // Вісник НТУ „ХПІ”. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 45(1018) - С. 69-75.
  26. Малій О. Г. Аналіз сучасної системи кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств в Україні / О. Г. Малій // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка. - 2018. - Вип. 191. - С. 285-297. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdusg\\_2018\\_191\\_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdusg_2018_191_30).
  27. Матвеев В.В. Система понять, які характеризують конкурентний стан підприємства // Інтелект XXI. - № 2. – 2014. – С. 55-62.
  28. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: монографія / А. П. Наливайко. – К.: КНЕУ, 2001. – 228 с.
  29. Небога М. Офшорні схеми в сільському господарстві України: вигоди для експортерів та втрати для бюджету //Спільне: журнал соціальної критики [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- <https://commons.com.ua/uk/ofshorizaciya-ukrayinskoyi-ekonomiki/>
30. Нікітіна О.Б., Петренко А.В. Проблема визначення економічної категорії «конкурентна позиція» для проведення комплексної оцінки конкурентоспроможності національної економіки // Економічний вісник НГУ. - № 2. – 2012. – С. 20-23
  31. Органічне виробництво в Україні // Сайт компанії "Ерідон" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eridon.ua/organicne-virobnictvo-v-ukrayini>
  32. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / Майкл Е. Портер ; [пер. с англ. И. Минервин.] – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
  33. Портер М. Э. Конкуренция: пер. с англ. / Майкл Э. Портер. – М. : Изд. Дом «Вильямс». – 2005. – 608 с.
  34. Резніченко Д. В. Категоріальний апарат конкурентоспроможності соціально– економічної системи / Д. В. Резніченко // Всеукраїнський науково–виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2012. – № 8. – С. 171–175.
  35. Романишин С. Б. Система понять, які характеризують конкурентний стан підприємства / С. Б. Романишин, М. М. Гагелюк, У. І. Когут // Науковий вісник НЛТУ. – 2009. – № 19.1 – С. 174–181.
  36. Силивончик А. Зернятко до зернятка. Про український ринок насіння // Бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.ua/business/4254-zerniatko-do-zerniatka-pro-ukrainskyi-rupok-nasinnia>
  37. Смирнов Є.М. Науково-методичні основи оцінки стійкості конкурентної позиції торговельного підприємства // Сталий розвиток економіки. - №1. – 2013. – С. 110-114.
  38. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. - М.: ИНФРА-М, 2000. - 612 с.
  39. Халімон Т.М. Принципи побудови механізму управління конкурентоспроможністю підприємств // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – С. 158-161



40. Циганенко М. Система точного землеробства економить ваші гроші / М. Циганенко, М. Макаренко // Пропозиція. — 2017. — №2 — С. 56-60
41. Шипуліна В.О., Майборода В.Є. Оцінка конкурентних позицій підприємства на ринку // Вісник ХНУ. — 2009. - № 4. - Т. 2. — С. 99-102
42. Як почати впроваджувати точне землеробство на підприємстві // Smart farming [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://smartfarming.ua/ua-blog/kak-nachat-vnedryat-tochnoe-zemledelie-na-predpriyatii>